

Književna poročila

Sem Benelli: Ljubezen treh kraljev. Tragičen poem v treh dejanjih. Prevedel Alojzij Gradnik. Gorica 1913, Samozaložba. 8°. 115 str. Broš. 2 K, s poštnino 20 v več.

Slovenski prevodi laških knjig so bele vrane, zlasti pa dobri prevodi. Neverjetno, a resnično je, da je bilo v 60 letih (od 1851—1911) poslovenjenih samo 11 italijanskih del sedmih avtorjev. Prevodi so ti-le: Alfierijevi žaloigri „Antigona“ in „Filip“, Amicisa „Srce“ in „Furij“, Dantejev „Pekel“ v neužitnem in neumljivem prevodu Koseskega in v dovršenem dr. Debevca, Grossijev zgodovinski roman „Marco Visconti“, Manzonijska „Zaročenca“, S. Pellica žaloigri „Tomaž Mor“, „Frančeška iz Rimini“ (dvakrat) in „Moje ječe“ ter Soavejeve „Podučne povesti“ v Kocjančičevem prevodu, ki so doživele tri natise. Razen tega je prevedenih nekoliko pesmi, črtic in dve enodejanki. Trditi smem, da nimamo niti enega odstotka laške literature v prevodih, kar je gotovo čudno, če se pomisli, koliko prestav imamo iz francoščine, angleščine in slovanskih jezikov. Da bi bilo italijansko slovstvo manj vredno, ne bo nihče trdil, to bi bilo neresnično; argument narodne antipatije ne velja, saj vemo, da prevajajo Nemci knjige svojih sosedov, katere sovražijo in zatirajo. Ne vem, kje tiči vzrok tega zanemarjenja laške literature pri nas; vem pa gotovo, da je zelo malo Slovencev, ki redno čitajo laška dela v izvorniku, vsi drugi jih berejo ali v nemških prevodih ali pa sploh ne. Isto velja o našem razmerju do madžarskega slovstva, in to še v večji meri. —

Ako torej izide slovenski prevod iz laščine, je že nekak dogodek pri nas, posebno, če je v lepi slovenščini. Tak lep prevod je knjiga, o kateri poročam. Avtor tragične pesnitve „L' amore dei tre rè“ je Sem Benelli, mlad mož, ki zavzema zelo odlično mesto med sodobnimi italijanskimi dramatikami. V Italiji splošno ugajajo, poleg omenjene, njegove drame „La maschera di Bruto“ (1908) „La cena delle beffe“ (1911), „Rosmunda“ (1912) in še nenatisnjena „Il mantellaccio“. Za prvo je dobil nagrado 2000 lir; z drugo je pridobil zase tudi tiste kritike, ki niso bili povsem zadovoljni z „Brutovo masko“, in s tragedijo, ki jo imamo zdaj v slovenskem prevodu, si je le še bolj utrdil ugled in priljubljenost. Njegovi uspehi so bili naravnost triumfi.

„L' amore dei tre rè“ je psihološko jako fina žaloigra z vzorno tehniko in dobro orisanimi značaji. Dejanje se vrši v samotnem italijanskem gradu v začetku srednjega veka, ko so tam gospodovali Germani. — Manfred, sin slepega Arhibalda, si je izbral za nevesto Fio, hčer premaganega kralja; ona pa ljubi Avito, cesar odsotni ženin ne sluti. Slep Arhibald ji izvabi priznanje nezvestobe ter jo zato zadavi. Ko leži Fio na mrtvaškem odru, jo poljubi Avito v slovo; Manfred, ki se je vrnil, pa stopi iz skrivališča in mu razodene:

„Prav ti je!
Zapisan si smrti že! Da bi zvalili
te in te zajeli, posuli na usta
smó smrtni ji strup, ki nikjer mu ni leka
in hiter ko hip je . . .“

Umirajoč prizna Avito, da ga je Fiora strastno ljubila, ki je bila le po sili, po vojnem pravu, Manfredova nevesta. V Fiorinem imenu mu ženin odpusti ter še sam poljubi mrtvo zaročenko. Nato plane v mrtvaško sobo Arhibald, nesrečni slepec, ter zagradi Manfreda, misleč, da je Avito. Umirajoči se mu da spoznati, nato se naglo vzdigne slepi starček, vzklikne: „Ah, Manfred! Moj Manfred, Ah, tudi ti torej z menoj si vekomaj v temi brezmejni,“ ter pade strt vznak. —

Benelli je našel v osebi dr. Alojzija Gradnika, sodnika v Gorici, jako sposobnega prevajevalca. Ta naš odlični lirik je prevedel Benellijev poem v milozvočno slovenščino, bogato pesniških krasot. *I. Koštiál.*

Blaž Pohlín, Muhe. Kratkočasne zgodbe. Ljubljana (1913). Narodna knjigarna. 80. 222 str. Broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 40 v. — Vsak človek ima svoje „muhe“, ki po večini niso tako prijetne, kakor je teh osem literarnih Bl. Pohlina. Kdor jih ni čital v Narodovih listkih in ne hrepeni po izbrani leposlovni hrani, temu bo zbirka kratkočasnih zgodbic uspešno lajšala prozo dolgočasnih zimskih večerov. *J. K.*

„Vaditeljska knjižnica“, zv. I. Učenci in učenke. I. del. Po „Cvičebni pri-loha Věstniku Sokolského, rok 1910“ poslovenil in priredil E. Sajovic. Kranj 1913. Lastnik in založnik: Vaditeljski zbor Sokola v Kranju. 80. 122 + (III) str. Cena 1 K 80 v.

Obeta se nam zbirka pomožnih knjig za telovadni pouk. S pričujočo knjižico se je delo začelo in reči moramo, da tako podrobno in metodično sestavljene telovadne knjige, kakor je ta, doslej nismo imeli. Saj je izvorno delo izšlo iz češke sokolske telovadne šole, in kateri telovadni sestav je popolnejši kakor češki? Prvi del obsega učno snov za proste in orodne vaje in sicer za učence in učenke od 8. do 14. leta, oziroma od 3. do 8. šolskega leta. Tako bo knjiga dobro služila pouku društvenega naraščaja kakor tudi šolske mladine v višjih razredih ljudskih in v nižjih razredih srednjih šol. Kakor je dr. Viktor Murnik za pouk redovnih vaj oskrbel knjižico istega naslova, tako nam je s to knjigo Evgen Sajovic, sam priznan praktik v sokolski in šolski telovadnici, sestavno zbral učno snov za proste in orodne vaje. Metodična ocena knjige sodi v drug list. Omeniti pa moramo, da je naslov „Učenci in učenke“ premalo značilen; treba bi bilo markantnejše naslovne označbe. V nazivoslovju se drži Sajovic vobče sokolske terminologije, in tako je prav. Želeti je, da bi se končno že uveljavila enotnost v nazivoslovju, posebno sedaj, ko je telovadba obvezen predmet tudi na gimnazijah. Namesto „kladine“ rabimo „gred“! *J. Wester.*

Petindvajsetletnica Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Spominski spis. Sestavil L. Jelenc. V Ljubljani, 1913. Založila Zaveza... 40 104 str. Broš. 3 K, vez. 4 K, s poštnino 30 v več. — Naše napredno učiteljstvo je letos septembra meseca v Ljubljani dostojno proslavilo 25letnico svoje stanovske organizacije. Tega jubileja se spominja tudi s krasnim spominskim spisom, ki nam slika ustanovitev Zaveze in njeno delo v prvem četrstoletju. Zaveza je „pospeševala duševne in gmotne interese učiteljstva in skrbela za razvoj in prospeh slovanskega šolstva na napredni, demokratski in narodni podlagi“; razpravljala je o pedagoških in metodiških vprašanjih, posegla je v vsa pereča dnevna vprašanja, tičoča se učiteljstva ter skušala povzdigniti ugled učiteljstva pri vseh slojih našega naroda; skrbela je za dobre mladinske spise, zavzela se za izboljšanje ljudskošolskih učnih knjig, posvetila posebno pažnjo vzgoji učiteljskega naraščaja itd. — Bodi njeno delo v drugem četrstoletju enako uspešno!